

*Sanja Žugaj
Dario Novak*

MJERNA SVOJSTVA UPITNIKA STAVA PREMA PROFESORIMA TJELESNE I ZDRAVSTVENE KULTURE

1. UVOD

Stav se može definirati kao trajan i dosljedan način mišljenja, osjećanja i ponašanja prema ljudima, pojavama i objektima (Milas, 2004.). Postoje i definicije koje stav opisuju kao pripravnost pozitivnog ili negativnog reagiranja na neke osobe, predmete, zbivanja ili pojave, a stječe se kroz interakciju sa socijalnom okolinom. Bez obzira na koji će se način definirati, stav je jedan od ključnih odrednica ljudskog opredjeljivanja i djelovanja te se prema mišljenju mnogih autora, smatra sastavnim dijelom ličnosti. S druge strane, postoji čitav niz teorija koje upućuju na odvajanje područja ličnosti u užem smislu od društvenih stavova s gledišta pojmovnog određenja. Neovisno o tome promatra li se kao zasebna kategorija ili kao dio sveukupne ličnosti, stjecanje uvida u stav ispitanika, važno je zbog razumijevanja, objašnjavanja i mogućeg predviđanja razmišljanja, vrednovanja i djelovanja pojedinca, ali i društvene zajednice u širem smislu.

Cilj ovog rada je utvrđivanje mjernih svojstava upitnika nasuprot zvanju profesora tjelesne i zdravstvene kulture. Dobiveni rezultati istraživanja imaju višestruku korist. S jedne strane, mogu poslužiti kao smjernice djelovanja i rada profesora tjelesne i zdravstvene kulture. S druge strane, mogu biti pokazatelji očekivanja koje ljudi imaju u odnosu na profesora kineziologije. Također, na ovaj način može se dobiti i potpuna slika o samom statusu profesije profesora kineziologije, s obzirom na to da položaj pojedinca u društvu ovisi i o položaju profesije kojoj pojedinac pripada, kao društveno vrednovana kategorije. Stavovi shvaćanja te s njima povezani interesi, nužan su element u objašnjavanju i razumijevanju socijalne dinamike određene zajednice, kao i u razumijevanju procesa socijalizacije čiji su važan rezultat (Zvonarević, 1985.).

2. METODE RADA

Uzorak ovog istraživanja predstavljaju 252 studentice Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u dobi od 18 do 24 godine. Ispitivanje je provedeno pri nastavi kineziologije na kojem je primijenjen upitnik stava prema profesorima tjelesne i zdravstvene kulture. Upitnik je konstruirala skupina autora: Bosnar, Čule, Čustonja, Horvat, Makek, Manojlović, Mihajlov, Nađ, Novak, Šafarić. Upitnik sadrži 46 čestica,

od čega 21 tvrdnja iskazuje pozitivan stav, a 25 tvrdnji iskazuje negativan stav prema profesorima kineziologije. Ispitanice su ispunjavale upitnik na način da ocjenom vrednuju tvrdnju koju smatraju **potpuno točnom**, ocjenom **4** tvrdnju koju smatraju **uglavnom točnom**, ocjenom **3** tvrdnju koju smatraju **točnom ili netočnom**, ocjenom **2** za tvrdnju koju smatraju **uglavnom netočnom** i ocjenom **1** za tvrdnju koju smatraju **potpuno netočnom**.

Prikupljeni podaci su obrađeni i analizirani programskim sustavom STATISTICA FOR WINDOWS 7.0. Utvrđene su frekvencije odgovora, aritmetičke sredine i standardne devijacije svih čestica te korelacije čestica s ukupnim rezultatom. Pouzdanost skale je provjerena putem Crombachovog alfa koeficijenta, procijenjenog na osnovi projekcija čestica na prvu glavnu komponentu interkorelacije čestica (Bala, 1986.).

Tablica 1. Prikaz osnovnih deskriptivnih parametara, korelacije čestica i zbroja, standardne prve komponente i alphe bez čestica

	TVRDNJA	AS	SD	Korelacija čestice i zbroja	Stand. 1. komponenta	Alpha bez čestice
1.	Profesori tjelesnog su samo za loptu, jurcanje i nizašto ozbiljnije.	2,0158	1,0018	0,5902	-0,6228	0,9375
2.	Profesori tjelesnog su u svom području jednako sposobni kao profesori matematike u svome.	3,9126	0,9490	0,4861	0,5178	0,9382
3.	Tokom cijelog školovanja nisam upoznao smješnijeg čovjeka od svog profesora tjelesnog.	2,1428	1,3282	0,2604	-0,2934	0,9406
4.	Profesori tjelesnog jedva znaju što je struja, a kamoli što su računala	1,9880	1,0078	0,4775	-0,5177	0,9383
5.	Zanimanje profesora tjelesnog, kao i vježbanje, je besmisleno.	1,5396	0,9203	0,5861	-0,6258	0,9376
6.	Jednako je intelektualno izazovno provoditi vrijeme s profesorom tjelesnog kao i s plavušom iz vica.	2,2063	1,2194	0,5549	-0,5916	0,9377
7.	Za mnoge pametne dečke je tolika šteta što su otišli na Kineziološki fakultet.	2,2698	1,2036	0,5370	-0,5670	0,9379
8.	Nema ljepšeg posla od profesora tjelesnog koji razvija i duh i tijelo i socijalne odnose.	3,0476	0,9602	0,4393	0,4598	0,9386
9.	Da su profesori tjelesnog imalo pametniji ne bi bili profesori tjelesnog.	1,9761	0,9897	0,6617	-0,7001	0,9370
10.	Profesori tjelesnog bi na Milijunašu jedva prošli prvi prag.	2,1944	1,0206	0,6418	-0,6827	0,9371

16. LJETNA ŠKOLA KINEZILOGA REPUBLIKE HRVATSKE

11.	Profesori tjelesnog su podcijenjeni u društvu.	3,0992	1,0030	0,1456	0,1642	0,9406
12.	Učenici više vole profesore tjelesnog nego ostale profesore.	3,2976	1,0908	0,2489	0,2586	0,9401
13.	Loši uvjeti otežavaju rad profesorima tjelesnog.	3,8253	0,9620	0,2929	0,3274	0,9395
14.	Da su svi kao profesori tjelesnog školstvo bi nam propalo.	2,3928	1,0411	0,6243	-0,6615	0,9372
15.	Htio bih biti profesor tjelesnog.	1,7301	1,0742	0,2924	0,2938	0,9397
16.	Profesor tjelesnog je izuzetno pametna osoba koja zrači samopouzdanjem.	3,0476	0,7125	0,6190	0,6509	0,9377
17.	Ne bih bio razočaran da moje dijete bude profesor tjelesnog.	3,9285	1,1582	0,5871	0,6144	0,9374
18.	Zanimanje profesora tjelesnog je vrlo korisno zanimanje u svakodnevnom životu.	3,5238	0,9997	0,5626	0,5955	0,9377
19.	Profesorima tjelesnog bi bilo pametnije da rade nešto drugo, a ne da gnjave djecu.	2,0396	1,0402	0,6043	-0,6403	0,9374
20.	Profesor tjelesnog je otvorena i vedra osoba uvijek spremna na šalu.	3,261905	0,819859	0,4143	0,4330	0,9387
21.	Profesor tjelesnog zaista mnogo zna o sportu i poznatim sportašima.	3,5634	0,8561	0,4410	0,4723	0,9385
22.	Profesor tjelesnog je najbolja osoba kojoj se treba obratiti, ako nas zanima u koji sport bi upisali svoje dijete.	3,5198	0,9756	0,4932	0,5327	0,9382
23.	Profesor tjelesnog je vrlo napuhana osoba koja drži nos visoko.	2,3730	0,9167	0,5594	-0,6023	0,9378
24.	Profesor tjelesnog je dobar pedagog i osoba koja zna s djecom.	3,19841	0,8134	0,568515	0,5982	0,9378
25.	Profesor tjelesnog cijeni znanost i znanstveni rad.	3,0476	0,7506	0,4475	0,4774	0,9385
26.	Profesor tjelesnog je vrlo glasna i nekulturna osoba.	2,2420	0,9493	0,6363	-0,6757	0,9372
27.	Profesor tjelesnog je jako nestrpljiva osoba koja se svugdje gura i ne voli čekati.	2,3968	0,9240	0,542554	-0,5784	0,9379
28.	Profesor tjelesnog misli da najbolje sve zna o sportu i ne dopušta drugima da iznesu svoje mišljenje.	2,5555	0,8751	0,5174	-0,5553	0,9381
29.	Profesor tjelesnog je uvijek popularna osoba među drugim profesorima.	2,9880	0,7440	0,450294	0,4801	0,9385

STRUČNI RADOVI IZVAN TEME

30.	Profesor tjelesnog uvijek okreće glavu za mladim profesoricama i glasno ih komentira.	2,6825	0,9501	0,428525	-0,4617	0,9386
31.	Profesori tjelesnog čitaju samo sportske novosti i gledaju samo sportski program.	2,6309	0,8294	0,386923	-0,4180	0,9389
32.	Djeca mrze profesora tjelesnog jer ih tjera da rade vježbe koje su preteške za njih.	2,9682	1,0818	0,442622	-0,469220	0,938629
33.	Profesor tjelesnog ima vrlo siromašan rječnik i često koristi psovke.	2,2698	0,9139	0,6186	-0,6591	0,9374
34.	Rado bih išao na skijanje u društvu profesora tjelesnog.	3,1547	1,1723	0,4348	0,4453	0,9387
35.	Profesori tjelesnog bi morali imati manje plaće od drugih profesora jer gotovo ništa ne rade.	1,9126	1,0970	0,634980	-0,6668	0,9371
36.	Da mogu birati još jednu profesiju, rado bih bio profesor tjelesnog.	2,0912	1,2156	0,360484	0,3592	0,9394
37.	Profesor tjelesnog je inteligentna osoba.	3,4325	0,8079	0,5780	0,6118	0,9378
38.	Za školu je uvijek dobro da profesor tjelesnog bude ravnatelj.	2,3690	0,8531	0,4052	0,4185	0,9388
39.	Radje bih da mi dijete izabere profesiju liječnika, suca ili inženjera, nego profesora tjelesnog.	3,0158	1,2527	0,4146	-0,4472	0,9390
40.	Rado bi se češće družio sa profesorima tjelesnog.	2,8492	0,9905	0,5439	0,5527	0,9378
41.	Žalosno je da uopće postoji fakultet za profesore tjelesnog.	1,5793	0,9643	0,6404	-0,6810	0,9372
42.	Profesori tjelesnog uvijek povedu društvo, pa na proslavama nije dosadno.	3,0277	0,7699	0,2358	0,2413	0,9397
43.	Izbacio bih dijete iz kuće da se odluči za zanimanje profesora tjelesnog.	1,3333	0,7781	0,6278	-0,6709	0,9375
44.	Moj profesor tjelesnog naučio me mnogim korisnim stvarima.	3,0714	1,1408	0,5480	0,5654	0,9378
45.	Ukinuo bih tjelesni u školama.	1,6944	1,1422	0,5821	-0,6166	0,9375
46.	Bilo bi mi neugodno pred prijateljima spomenuti da mi je dijete profesor tjelesnog.	1,4126	0,9083	0,6019	-0,6427	0,9375

3. RASPRAVA

U Tablici 1. prikazani su osnovni statistički parametri za svaku česticu, kao i korelacije čestice s ukupnim rezultatom te stupanj pouzdanosti. Prije obrade podataka učinjena je refleksija rezultata na česticama koje su izražavale negativan stav prema

profesorima kineziologije. Najviše vrijednosti postignute su na česticama 17, (“Ne bih bio razočaran da moje dijete bude profesor tjelesnog”), 2 (“Profesori tjelesnog su u svom području jednako sposobni kao profesori matematike u svome”), 13 (“Loši uvjeti otežavaju rad profesorima tjelesnog”) i 18 (“Zanimanje profesora tjelesnog vrlo je korisno zanimanje u svakodnevnom životu”).

Dobiveni rezultati ukazuju na dominaciju pozitivnog stava prema profesoru kineziologije te se na temelju toga može zaključiti kako je ta profesija cijenjena u društvu, dok se predrasude javljaju tek kod manjeg broja ljudi.

Promatrajući korelaciju svake čestice s ukupnim rezultatom, uočava se kako je čestica 9 (“Da su profesori tjelesnog imalo pametniji ne bi bili profesori tjelesnog”) u najvećoj korelaciji i iznosi 0,6617 dok je čestica 11 (“Profesori tjelesnog su podcijenjeni u društvu”) u najmanjoj korelaciji i iznosi 0,1456.

Koeficijent pouzdanosti, Cronbachov alpha koeficijent iznosi 0,9395 što ukazuje na visoku pouzdanost ove metode ispitivanja stava. Prosječna korelacija iznosi 0,2648.

Tablica 2. *Frekvencija i postotak odgovora na neke od tvrdnji*

	TVRDNJA	Potpuno netočno	Uglavnom netočno	Nisam siguran	Uglavnom točno	Potpuno točno
5.	Zanimanje profesora tjelesnog, kao i vježbanje je besmisleno.	165 65,48%	58 23,01%	15 5,95%	8 3,17%	6 2,28%
16.	Profesor tjelesnog je iznimno pametna osoba koja zrači samopouzdanjem.	10 3,97%	23 9,13%	169 67,06%	45 17,86%	5 1,98%
29.	Profesor tjelesnog je uvijek popularna osoba među drugim profesorima.	15 5,95%	22 8,73%	170 67,46%	41 16,27%	4 1,59%
43.	Izbacio bih dijete iz kuće da se odluči za zanimanje profesora tjelesnog.	203 80,55%	23 9,13%	31 8,33%	1 0,39%	4 1,59%
46.	Bilo bi mi neugodno pred prijateljima spomenuti da mi je dijete profesor tjelesnog.	197 78,17%	23 9,13%	22 8,73%	3 1,19%	7 2,78%

Tablica 2. sadrži dijelove tablice frekvencija i postotaka odgovora, izdvojene kao najviši i najniži postoci. Na tvrdnju “Izbacio bih dijete iz kuće da se odluči za zanimanje profesora tjelesnog”, najveći broj ispitanica označio je kao potpuno netočnu tvrdnju, njih 80,55%, dok je samo 0,39 % označilo tvrdnju kao uglavnom točnu. Navedene frekvencije odgovora, izdvojene su kao primjeri koji upućuju na pozitivan stav studentica prema zvanju profesora tjelesne i zdravstvene kulture.

4. ZAKLJUČAK

Područja proučavanja stavova i subjektivnih doživljaja koji tvore ličnost pojedinca te s kojima je najuže povezan pojam čovjeka o samome sebi (Fulgosi, 1983.) predmet su istraživanja suvremene znanstvene psihologije, koje zahtijeva sintezu teorijskog i empirijskog rada. U tom smislu, pouzdanost ovakve vrste upitnika ovisiti će i o potrebnim predznanjima ispitivača, s obzirom na činjenicu da su stavovi pojedinca složeno područje koje obuhvaća veći broj faktora i njihovih utjecaja na čovjeka. Bez obzira na to postavi li se problematika stava kao sastavnog dijela ličnosti ili kao zasebna kategorija, svako istraživanje treba uzeti u obzir različitost subjektivnih doživljaja te mogućnost njihovog mijenjanja i nijansiranja. S tog aspekta, provedeni upitnik može se smatrati pouzdanim, s obzirom na izračunati koeficijent pouzdanosti te na činjenicu da je većina studentica ocijenila najveći broj tvrdnji na isti način. Iako je istraživanje provedeno na određenoj populaciji, upitnik se može koristiti i u svrhu ispitivanja stavova populacije različite dobi, zanimanja, socijalnog statusa itd.

5. LITERATURA

1. Bala, G. (1986.). Logičke osnove metoda za analizu podataka iz istraživanja u fizičkoj kulturi. Novi Sad: GRO "Sava Munćan".
2. Dizdar, D., Maršić, T. (2000.). Priručnik za korištenje programskog sustava STATISTICA. Zagreb: "Dizdor".
3. Fulgosi, A. (1983.). Psihologija ličnosti, teorije i istraživanja. Zagreb: Školska knjiga.
4. Milas, G. (2004.). Ličnost i društveni stavovi. Jastrebarsko: Naklada Slap.
5. Zvonarević, M. (1985.) Zvonarević, M. (1985.). Socijalna psihologija. Zagreb: Školska knjiga.